

C33 – WEL4

VLAAMS PARLEMENT



Zitting 2005-2006

18 oktober 2005

# HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN



## INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de problemen van de pleegzorg	1
Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het statuut van de beroepsprocedure in de bijzondere jeugdzorg	4
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de inspecties in de erkende jeugdzorginstellingen	5
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de modulering van het aanbod in de gehandicap-tensector in het kader van de integrale jeugdhulpverlening	8



**Waarnemend voorzitter: mevrouw Vera Van der Borgh, ondervoorzitter**

**Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de problemen van de pleegzorg**

**De voorzitter:** Mevrouw Dillen heeft het woord.

**Mevrouw Marijke Dillen:** Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, pleegzorg is helaas nogal onbekend. Dat is spijtig, want in de pleegzorg combineert men de vrijwillige inzet van pleegouders met professionele ondersteuning door de pleegzorgdiensten. Pleegzorg wordt erkend en betoelaagd door de Bijzondere Jeugdbijstand, Kind en Gezin, het Vlaams Fonds en de Geestelijke Gezondheidszorg. Gelukkig wordt er jaarlijks een dag georganiseerd waarop de pleegzorg onder de aandacht wordt gebracht. Dat is nodig, want de nood aan pleegzorg blijft in Vlaanderen toenemen.

Elk jaar vangt de pleegzorg in 5.000 gevallen kinderen en volwassenen op. Er zijn 3.500 vrijwillig actieve pleeggezinnen en 360 fulltime-equivalent professionele medewerkers. Er is een budget van ongeveer 30 miljoen euro beschikbaar. Op verzoek van de vorige minister van Welzijn werd de pleegzorg doorgelicht, zijn de knelpunten geïnventariseerd en voorstellen voor oplossingen aangedragen. Dit is weergegeven in een uitvoerig rapport van april 2004. Daarin zijn ook de verschillende actiepunten gedetailleerd opgenomen.

Pleegzorg wordt geconfronteerd met vier ernstige problemen: te weinig pleegouders, een te zwakke positie van de pleegouders, een weinig aangepaste en te strakke regelgeving en te weinig incentives voor samenwerking. Daarnaast zijn er specifieke problemen. Naar aanleiding van de verkiezingen voor het Vlaams Parlement heeft de Federatie Pleegzorg

een omvangrijk memorandum opgesteld. Het motto van de tekst luidt: 'Pleegzorg verdient het!' In de tekst wordt geprobeerd om de beleidsmakers wegwijs te maken in het tamelijk ingewikkelde pleegzorglandschap. In het memorandum worden ook oplossingen

voor de knelpunten voorgesteld. Ik veronderstel dat alle commissieleden dit belangrijke document kennen.

Van 29 september tot 6 oktober liep de Week van de Pleegzorg. Bekende Vlamingen werden ingeschakeld om Vlamingen warm te maken zich voor het pleegouderschap kandidaat te stellen. Tegelijkertijd houdt de Federatie Pleegzorg een pleidooi om pleeggezinnen beter te ondersteunen.

Graag wil ik de minister hierover de volgende vragen stellen. Ten eerste: in het memorandum 'Pleegzorg verdient het!' worden 36 actiepunten geformuleerd. Een aantal van die punten gelden voor alle diensten van pleegzorg. Ze hebben betrekking op de vier hogervermelde ernstige problemen. Welke initiatieven heeft de minister reeds genomen om maatregelen uit te werken om meer pleegouders te motiveren zich kandidaat te stellen en het aantal pleeggezinnen uit te breiden? Welke inspanningen zijn er geleverd om de positie van de pleegouders te verbeteren? Er wordt gezegd dat de regelgeving te ingewikkeld en te weinig op de noden van de sector is afgestemd. Welke initiatieven zijn reeds genomen om een meer flexibele en eenvoudigere regelgeving uit te werken? Op welke wijze wordt de samenwerking bevorderd?

Ten tweede: in het memorandum worden voor de verschillende sectoren specifieke actiepunten geformuleerd. Welke initiatieven zijn er reeds genomen om tegemoet te komen aan de verschillende knelpunten die specifiek zijn voor het Vlaams Fonds, Kind en Gezin, de Bijzondere Jeugdbijstand en de diensten voor psychiatrische pleegzorg? Het besluit van het memorandum stelt dat 'het erg belangrijk zal zijn bruggen te smeden tussen het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, de Bijzondere Jeugdbijstand, Kind en Gezin en de federale instanties van het Riziv, de Gezondheidszorg en Sociale Zaken.'

Om een beter beleid inzake pleegzorg uit te werken, is het belangrijk dat alle actoren hierbij worden betrokken. Een rondetafelconferentie kan daartoe een belangrijke bijdrage leveren. Welke initiatieven heeft de minister reeds genomen om tegemoet te komen aan de verzuchtingen van de Federatie Pleegzorg

zoals die in het besluit van het memorandum zijn geformuleerd? Hoe wordt de samenwerking tussen de betrokken actoren georganiseerd, met inbegrip van de federale betrokkenen? In het memorandum worden enkel de knelpunten op Vlaams niveau aangekaart. Werkt de minister aan initiatieven om een rondetafelconferentie te organiseren teneinde alle knelpunten in kaart te brengen en te werken aan oplossingen die tegemoetkomen aan de terecht verzuchtingen van de pleegzorgsector?

**De voorzitter:** Mevrouw De Wachter heeft het woord.

**Mevrouw Else De Wachter:** Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, er stellen zich ernstige problemen, zoals de beperkte omkadering. Op dit ogenblik is er één begeleider voor 36 pleeggezinnen. Dat is te weinig om kwalitatieve ondersteuning te geven. Verder heb ik de indruk dat er geld voor het werven van pleegouders wordt besteed aan andere zaken dan het werven zelf. Ten slotte moet worden opgemerkt dat het grootste probleem de vicieuze cirkel is waarin de pleegzorg is terechtgekomen. Er zijn te weinig pleegouders, wat leidt tot een verminderde motivatie. Ze kampen ook met een negatief imago, want het gaat over de opvang van jongeren met veel moeilijkheden. Kunnen de middelen anders worden besteed, zodat het goede werk van de pleegouders kan worden ondersteund met goede diagnostiek ten behoeve van de verwijzing? En kan het imago van de pleegouders worden verbeterd dankzij plaatsings- en programmatienormen voor de sector?

**De voorzitter:** Minister Vervotte heeft het woord.

**Minister Inge Vervotte:** We hebben al gezegd dat we zoeken naar vormen van pleegzorg en hulpverlening die zoveel mogelijk gezinsvervangend zijn zodat de jongeren zo veel mogelijk kansen krijgen. We hechten heel veel belang aan de pleegzorg.

Naar aanleiding van het memorandum en het doorlichtingsrapport heb ik de diensten voor pleegzorg ontvangen om een toelichting te krijgen bij het onderzoek dat ze hebben gedaan en bij hun aanbevelingen. We hebben de opdracht die in de vorige legislatuur was gegeven, wat verfijnd. Aan de werkgroep is gevraagd om zich te verdiepen in enkele thema's: flexibilisering in de pleegzorg, werken met ouders, de onkostenvergoeding voor de pleegzorg, de personeelsomkadering en het statuut van de pleegouders. We hebben die

specifieke thema's naar voren geschoven om niet in het wilde weg te moeten praten. Men heeft hierover nagedacht over de verschillende sectoren heen. Het rapport is voor mij zeer waardevol omdat vertegenwoordigers aanwezig waren van de administratie Bijzondere Jeugdzorg, van Kind en Gezin, van het Vlaams Fonds, van de personeelsleden van de diensten voor pleegzorg, van de drie sectoren van de federatie en van de Federatie voor Pleegzorg zelf. Ze hebben allemaal meegewerkt aan dit rapport waardoor we mogen veronderstellen dat dit breed gedragen is. De aanbevelingen komen niet uit één sector. De werkgroep is dit rapport bij mij komen toelichten midden september. We hebben afgesproken dat we verder zouden bekijken wat we met de aanbevelingen kunnen doen.

Het technische rapport signaleert problemen inzake domicilie en kinderbijslag. Dat kwam fel naar voren. Dit zijn federale materies met consequenties voor ons. Hoe komt het dat pleegouders afhaken? Hoe komt het dat we moeilijk pleegouders vinden? Ik ben niet direct geneigd om een grootscheepse campagne te voeren om deze problemen op te vangen. Misschien zijn er wel andere knelpunten en besloomingen die maken dat het pleegouderschap niet zo aantrekkelijk is. We zien dat het domicilie en de kinderbijslag en de effecten daarvan een grote impact hebben op de gezinssituatie. Wat zijn bijvoorbeeld de consequenties van de onkostenvergoeding op het vervangingsinkomen van een pleegouder? Wat zijn de gevolgen daarvan op het vlak van de fiscaliteit? Welke pleegzorgvormen kan men flexibel met elkaar combineren? Dit zijn de technische problemen die de gezinnen aankaarten.

We zullen deze grotendeels federale materie oppakken met de bevoegde federale ministers. We willen de gezinnen beter ondersteunen. Vooral met de kinderbijslag moet er een en ander gebeuren. Deze diensten melden ons dat zij enorm veel tijd moeten spenderen aan de berekeningen en herberekeningen van de kinderbijslag door de ingewikkelde wetgeving. Als we al de werkuren die ze moeten besteden aan deze administratieve rompslomp zouden kunnen besteden aan de begeleiding van de gezinnen zelf, zou op dat vlak al heel wat meer kunnen gebeuren.

We willen vooral de samenwerking stimuleren. In Limburg loopt tot eind december een experiment onder begeleiding van de KU Leuven. Daar wordt bekeken hoe de verschillende diensten zich meer eenduidig en als één loket kunnen profileren tegen-

over de toeliders en de verwijzende instantie, maar ook tegenover de pleeggezinnen. Normaal gezien wordt het project afgesloten met een draaiboek. Als dat positieve resultaten oplevert, zouden we graag nagaan hoe we zo'n project kunnen opstarten in andere regio's in 2006.

Dit is belangrijk omdat we ook een denkspoor dat in het rapport wordt geopperd, willen volgen. Het rapport stelt voor om met vijf modules te werken. Deze bieden werkvormen aan om de ouders te ondersteunen. Voor bepaalde modules kunnen de diensten samenwerken en bij wijze van spreken als een mobiele equipe diensten verlenen. Vandaag is hun werk niet evident. Sommige personeelsleden moeten enorme verplaatsingen maken. Dat is niet altijd zo efficiënt. We moeten proberen dienstoverschrijdend samen te werken.

De werkgroep vraagt ons om aanpassingen te doen op het vlak van de regelgeving. Het gaat vooral over de 'kortopvang' zodat er geen wijzigingen nodig zijn van het domicilieadres of van de kinderbijslag.

Ook de diplomavereiste is aan bod gekomen in het onderzoek. De eisen van Bijzondere Jeugdzorg moeten richtinggevend zijn en de diplomavereiste moet gelijklopend zijn over de verschillende sectoren heen.

Het rapport vraagt tevens dat we uitzoeken wanneer de geplafonneerde programmatienorm voor pleegplaatsing van personen met een handicap kan worden vervangen door de installatie van een bufferkrediet. We willen uitzoeken hoe we dit kunnen realiseren omdat we de pleegouders en de effecten van het uitbreidingsbeleid voor personen met een handicap niet op voorhand kunnen inschatten. We zouden een buffer instellen voor het geheel van de pleegzorg waar de diensten gemakkelijker uit kunnen putten. Dit zal overleg vragen met de rest van de sector. Dat is evident, want het uitbreidingsbeleid wordt samen met alle betrokkenen uit de gehandicaptensector opgesteld.

We zijn niet echt voorstander van een rondetafel. Het is belangrijker dat de werkgroep gedragen wordt door de drie sectoren en dat hij over de nodige kennis beschikt. Deze werkgroep kan in de huidige samenstelling twee keer per jaar samenkomen en een signaalfunctie opnemen. Zo kunnen we een vervolg geven aan het onderzoek en de aanbevelingen zoals we reeds hebben gedaan.

Samengevat moeten we dus een en ander wijzigen. We moeten overleg plegen met het federale niveau en we kunnen de regelgeving aanpassen. We moeten de reële knelpunten onderzoeken, eerder dan informatiecampagnes op te zetten en dergelijke, om de pleegzorg te plaatsen binnen de Bijzondere Jeugdzorg. We moeten verder gaan met ons globaal plan. We moeten nagaan welke mensen worden doorverwezen en welke mensen bij de pleegzorg terecht komen. Dat is een terechte opmerking. We moeten daarover overleg plegen met de hele sector. We moeten de vijf modules van de werkgroep oppakken. Ze moeten verder worden uitgewerkt. We willen het debat voortzetten over de sectoren heen om niet te vervallen in versnipperde oplossingen. Daarom ook willen we de werkgroep bestendigen.

**De voorzitter:** Mevrouw Dillen heeft het woord.

**Mevrouw Marijke Dillen:** Ik dank u voor uw antwoord, mevrouw de minister. Het verheugt me dat er al een en ander gebeurd is in het voorbije jaar. Het klopt dat er een intersectoraal beleid moet worden uitgewerkt.

U plant overleg met de federale bevoegde ministers. Als ik me niet vergis, zijn dat er twee. Hebt u daarvoor al een timing vastgelegd? Staat er al iets op papier betreffende de aanpassing van de wetgeving? Kunnen we dat in deze commissie binnen afzienbare tijd bespreken?

Ik heb in mijn vraag verwezen naar het rapport van de doorlichting die op verzoek van de vorige minister van Welzijn is uitgevoerd. U hebt verwezen naar de werkgroepen die dat rapport hebben verfijnd. Zijn daarvan teksten beschikbaar? Zo ja, kunt u ons die dan bezorgen? Ik heb dit niet kunnen terugvinden op het internet.

**De voorzitter:** Minister Vervotte heeft het woord.

**Minister Inge Vervotte:** Met betrekking tot de regelgeving verwachten we al een eerste aanpassing. De technische werkgroepen zetten hun taak verder. We hebben gevraagd om dit te concretiseren. We verwachten dat we in 2006 al stappen kunnen zetten.

Ik zal u het rapport laten bezorgen via het secretariaat.

Er zijn nog geen concrete afspraken voor een overleg met de federale ministers. Ik heb wel al gesprekken

gevoerd met federale parlementsleden die deze materie opvolgen. Zij hebben trouwens al wetvoorstellen neergelegd in de Kamer. Er beweegt wel wat in het federale parlement. De pleegzorg zal bij de eerstvolgende gelegenheid worden geagendeerd.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

---

**Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het statuut van de beroepsprocedure in de bijzondere jeugdzorg**

**De voorzitter:** Mevrouw De Wachter heeft het woord.

**Mevrouw Else De Wachter:** Mevrouw de voorzitter, in de sector bijzondere jeugdbijstand is voor de voorzieningen recent de erkenningsronde afgelopen. Voor de eerste keer werden voorzieningen geïnspecteerd op grond van het kwaliteitsdecreet. Sommige voorzieningen hebben een zeer goede evaluatie gekregen op basis van de erkenningsvoorwaarden, maar zouden in plaats van een erkenning voor vijf jaar slechts een erkenning voor één jaar krijgen.

Naast de inspectie op grond van de erkenningsvoorwaarden werden ook de verwijzers ondervraagd. Op basis van die bevraging hebben de voorzieningen een zeer slecht verslag gekregen. Ze krijgen het verwijt een selectief opnamebeleid te voeren, hoewel zij een erkenning hebben als begeleidingstehuis zonder opnameplicht. Het verslag is zeer arbitrair opge maakt en is niet ondersteund door behoorlijke elementen.

Naar aanleiding van deze feiten hebben verscheidene voorzieningen een procedure opgestart voor de beroepscommissie Bijzondere Jeugdzorg. De beroepscommissie gaf in een aantal dossiers een advies waarin vermeld stond dat het verslag van de verwijzers geen invloed kan hebben op de erkenningsevaluatie.

Mevrouw de minister, hoeveel voorzieningen binnen de Bijzondere Jeugdzorg hebben een beroepsaanvraag ingediend bij de beroepscommissie? Hoeveel van de adviezen van de beroepscommissie gaven in hun uitspraak aan dat de deskundigheid van de verwijzers niet meespeelt in de erkenningsprocedure,

met andere woorden hoeveel voorzieningen kregen een gunstig advies? Hoeveel van de adviezen van de beroepscommissie hebt u gevolgd bij de evaluatie van de dossiers?

Hoe verklaart u dat het orgaan dat de beroepsprocedures ontvankelijk verklaart hetzelfde is als het orgaan dat u moet adviseren inzake de adviezen van de beroepscommissie, namelijk de administratie Welzijn?

Welke conclusie met betrekking tot de beroepscommissie trekt u uit het feit dat zij alleadviezen naast zich neerlegt?

**De voorzitter:** Minister Vervotte heeft het woord.

**Minister Inge Vervotte:** We hebben het in deze commissie al gehad over deze procedure en ook over de rol van de verwijzers daarin en dergelijke meer. Dit is inderdaad een element dat ter bespreking voorligt met de sector.

Van de 27 voorzieningen zijn er 10 die niet voor de maximale termijn van 5 jaar zijn erkend. Zij hebben een bezwaarschrift ingediend bij de adviserende beroepscommissie.

Alle dossiers werden door de beroepscommissie positief geadviseerd. In elk advies werd opgemerkt dat de verwijzende instanties over onvoldoende bevoegdheid en deskundigheid beschikken en dat hun positie als evaluator onduidelijk is. Aan de andere kant geeft de regelgever in artikel 32 van de gecoördineerde decreten van de bijzondere jeugdbijstand de verwijzers expliciet die bevoegdheid. Dat artikel bepaalt dat elk erkenningsdossier een verslag van de jeugdrechter en het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg moet bevatten.

De beroepscommissie stelt eveneens dat de procedure niet duidelijk uitgewerkt is. Deze procedure moet inderdaad verbeteren op het vlak van klantvriendelijkheid en transparantie. Hiertoe werd op 22 april laatstleden een brief verzonden naar alle voorzieningen. Daarin werd meegedeeld dat in de toekomst een verslag pas in een dossier zal worden opgenomen nadat de betrokken voorziening kennis heeft gekregen van de inhoud van het verslag en de kans heeft gehad erop te repliceren. Dat is wat de meeste voorzieningen als onrechtvaardig aanhalen: het ontegensprekelijke oordeel. Het verslag is voor ons een belangrijk element, maar uiteraard moet de voor-



ziening daarvan kennis kunnen nemen en de kans krijgen om te repliceren. We hebben met de sector afgesproken dat we in verder overleg zullen uitzoeken hoe we de procedure beter kunnen afstemmen en met andere woorden klantvriendelijker en transparanter kunnen maken.

In geen van de tien dossiers werd het advies van de beroepscommissie gevolgd. De commissie deed geen uitspraak over de inhoudelijke overwegingen die aan de grondslag van de tijdelijke erkenning lagen. In antwoord op een actuele vraag heb ik u al verteld hoe het zat en welke criteria er golden. De commissie heeft enkel een uitspraak gedaan over de procedure. Er waren geen argumenten om de initiële beslissing te herzien.

Deze tien voorzieningen werden per brief opgeroepen om in samenspraak met de administratie werk te maken van de gemelde knelpunten. Indien zou blijken dat de opmerkingen vanuit het inspectieverslag en vanuit het verslag van de verwijzende instanties door de voorziening positief worden bijgestuurd, zal niet worden gearzeld om aangaande de termijn van de erkenning een nieuwe beslissing te nemen. Uiteraard worden voorzieningen aangespoord om mits bijsturing spoediger dan de vermelde termijn een nieuwe beslissing aan te vragen.

De procedure voor het indienen van een bezwaarschrift is vastgelegd bij besluit van de Vlaamse Regering. Artikel 26bis van het erkennings- en subsidiëringsbesluit stelt dat een inrichtende macht binnen de maand na de kennisneming van de beslissing een bezwaarschrift moet indienen bij de administratie. De administratie bezorgt het op haar beurt binnen de vijftien dagen aan de adviserende beroepscommissie. Er is dus een strikte ontvankelijkheidsvereiste van termijn: de inrichtende macht moet haar beroep binnen de maand indienen.

Alle tien dossiers werden op dezelfde manier behandeld en met dezelfde argumenten geadviseerd. De beroepscommissie leverde geen nieuwe elementen om de beslissing te herzien. Er is geen wijziging meer gebeurd met betrekking tot de besluitvorming. De administratie zoekt momenteel samen met de voorzieningen naar inhoudelijke verbetering.

Ondertussen voeren we overleg over de procedure met de sector, vooral over de rol van de verwijzers en de ontegensprekelijkheid van het verslag. We denken dat dit de beste manier van werken is. We gaan

de procedure niet wijzigen op basis van tien dossiers, maar wel op basis van overleg met de hele sector.

**De voorzitter:** Mevrouw De Wachter heeft het woord.

**Mevrouw Else De Wachter:** Ik dank u voor uw antwoord, mevrouw de minister. We zullen dit in de toekomst verder opvolgen.

Hebt u er enig idee van wanneer dat overleg kan worden afgerond?

**Minister Inge Vervotte:** Ik kan daar moeilijk een concrete timing op zetten. We hebben aan de sector gevraagd om voorstellen te doen. Ik heb vernomen dat daar zeer actief aan wordt gewerkt en verwacht in 2006 concrete resultaten. De sector is daar ook vragende partij voor, dus ik verwacht binnenkort een eensgezinde standpuntbepaling. Dan kunnen we volgend jaar concrete stappen zetten.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

– *De heer Felix Strackx treedt als waarnemend voorzitter op.*

---

**Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de inspecties in de erkende jeugdzorginstellingen**

**De voorzitter:** Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

**Mevrouw Vera Van der Borght:** Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, nu het proces-Gelukkig Kind is afgelopen en zijn juridisch beslag heeft gekregen, is het misschien geen overbodige zaak dat het parlement zich buigt over de vraag hoe het zover is kunnen komen dat in deze instelling een aantal praktijken waarover men zich toch wel ernstige bedenkingen kan maken, zo lang onopgemerkt zijn gebleven. De door de Vlaamse Gemeenschap erkende instellingen, zoals Gelukkig Kind, worden immers regelmatig onderworpen aan inspecties.

Kinderen die in deze instellingen worden opgevangen, hebben in hun leven reeds veel meegemaakt.

Het is dan ook van het grootste belang dat zij in deze instellingen kunnen rekenen op een volwaardige en menswaardige opvang, met respect voor de rechten van het kind. Naar aanleiding van deze zaak wil ik de minister vragen of zij van plan is de inspecties bij de door de Vlaamse Gemeenschap erkende instellingen te evalueren en eventueel bij te sturen, zodat dergelijke trieste situaties zich in de toekomst niet meer kunnen voordoen. Het is immers betreurenswaardig dat de betrokken instelling stelt dat ze nooit een negatief inspectierapport heeft ontvangen.

Worden bij inspectiebezoeken personeelsleden en cliënten op beveiligde wijze gehoord als men vermoedt dat er problemen zijn? Worden instellingen geïnspecteerd op hun financiële relatie tot de jongeren en hun ouders? Gebeurde dat in het verleden ook? Gebeurde dat op een systematische wijze? Worden naar aanleiding van deze zaak conclusies getrokken over de wijze van inspecteren en het verlenen van erkenningen door de administratie Bijzondere jeugdbijstand? Worden de inspectiemethoden bijgestuurd? De Vlaamse overheid investeert veel middelen in de rechten van het kind. Dat is terecht. Wordt er echter niet te veel geld besteed aan grote evenementen en te weinig voor die doelgroep waarvoor de rechten van het kind wel degelijk een betekenis kunnen hebben?

**De voorzitter:** De heer Dehaene heeft het woord.

**De heer Tom Dehaene:** Ik sluit me graag aan, omdat ik een aantal van de kinderen persoonlijk ken. Kinderen laten weten dat de inspectie wel langskomt en de traditionele checklist afwerkt, maar te weinig aandacht opbrengt voor de signalen die zij uitsturen. Hoe kunnen we daar lessen uit trekken en vermijden dat in de toekomst de zaken opnieuw uit de hand lopen?

**De voorzitter:** Mevrouw De Wachter heeft het woord.

**Mevrouw Else De Wachter:** Sinds het kwaliteitsdecreet over de inspectie van kracht is, wordt er een belangrijke klemtoon gelegd op de responsabilisering. De administratie steunt haar oordeel niet alleen op de inspecties, maar ook op verwijzingsverslagen en dergelijke. Dat is niet slecht. Toch moeten we meer aandacht opbrengen voor een kwaliteitsaanpak.

**De voorzitter:** Minister Vervotte heeft het woord.

**Minister Inge Vervotte:** Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, vooraf wil ik stellen dat het onmo-

gelijk is om elke vorm van foute behandeling of misbruik van middelen te voorkomen, hoe goed de inspectiedienst ook wordt georganiseerd of welke inspectiemethodiek ook wordt ontwikkeld. Een waterdichte garantie bestaat dus niet. Enerzijds moeten de actoren op het terrein worden geresponsabiliseerd om zelf het kwaliteitsdenken in de praktijk te brengen; anderzijds is er toezicht van de overheid nodig. Controle en toezicht sluiten echter geen 'accidenten' uit.

In de loop van 2004 is in de sector van de bijzondere jeugdbijstand een algemene inspectieronde uitgevoerd. Alle 247 erkende voorzieningen in alle categorieën werden gedurende één dag op alle toepasbare normen geïnspecteerd. Het ging daarbij zowel om de klassieke erkenningsnormen als om de nieuwe kwaliteitseisen die in uitvoering van het kwaliteitsdecreet van 1997 zijn toegevoegd. Per erkenningscategorie werden ongeveer 60 items bevestigd. Het ging dus om meer dan het afwerken van een checklist. Zowat alle aspecten van de werking werden geïnspecteerd. Bij die inspectie werd steeds met meerdere mensen gesproken. Er werd gesproken met de directie, meestal aangevuld met een stafmedewerker, en er werd bijna altijd ook een bevestiging van een aantal personeelsleden afgenomen. Zo wordt de input vergroot.

Bij dergelijke inspecties worden de mate van betrokkenheid van de cliënten en hun ouders in het plaatsings- en het pedagogische proces, de beschikbaarheid van de hulpverlening, de communicatie, de grond- en gebruikersrechten en het klachtrecht expliciet bevestigd en gemeten. De jongeren worden bevestigd als de inspectie dat op basis van vaststellingen of van feiten die via een klacht kenbaar worden gemaakt, nodig acht.

De afdeling Inspectie en Toezicht wordt ook ingeschakeld als er klachten rechtstreeks aan de administratie worden gemeld. Dan is het de stelregel dat steeds alle betrokkenen worden gehoord. Vanzelfsprekend wordt er dan over gewaakt dat zowel jongeren als personeelsleden in alle vrijheid kunnen spreken. Dat laatste is natuurlijk niet altijd evident. Zorgbehoevenden zijn immers afhankelijk van de instelling waartegen een klacht wordt ingediend.

De afdeling Bijzondere Jeugdbijstand beschikt over een klachtentelefoonlijn, de zogenaamde JO-lijn. Die lijn staat ter beschikking van alle betrokkenen in de bijzondere jeugdbijstand. De opdracht van de JO-lijn is luisteren, zo nodig de vraag laten verduide-

lijken, informatie verstrekken, cliënten adviseren die op korte tijd vaak veel cruciale beslissingen moeten nemen en ten slotte ook bemiddelen bij conflicten en klachtenbehandeling. Ook de consultants van de verwijzende instanties, de comités voor Bijzondere Jeugdzorg en de jeugdrechtbanken, hebben veel rechtstreekse contacten met de jongeren en andere leden van het cliëntensysteem.

Inzake het toezicht op de financiële relatie tussen de voorziening en de cliënten moet worden gesteld dat de regelgeving hierover slechts een tweetal bepalingen bevat die niet op alle categorieën van voorzieningen van toepassing zijn: het bijhouden van een individuele rekening voor minderjarigen die eigen inkomsten hebben en het inlichten van het cliëntensysteem van het bestaan van spaarboekjes op naam van de minderjarige. In de inspectieronde van 2004 werden bij de 122 geïnspecteerde voorzieningen 22 tekorten vastgesteld. In geen enkel geval betrof het manifeste misbruiken. Het ging wel om situaties waarbij onvoldoende kon worden aangetoond dat men met gewaarborgde systemen werkte. In het kader van de vernieuwing van de erkenningen worden een aantal van deze voorzieningen onder meer op dit punt opgevolgd.

Het blijft een uitdaging om naast het toezicht op en het stimuleren van de ontwikkeling van een kwaliteitsbeleid ook strikt controlerend op te treden. Alle incidenten uit het verleden zijn leerpunten voor de toekomst. In samenspraak met de betrokkenen wordt de inspectiemethodiek dan ook voortdurend bijgestuurd.

Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind heeft betrekking op alle minderjarigen, ongeacht of zij behoren tot een specifieke doelgroep. Het is natuurlijk heel belangrijk dat men met minderjarigen communiceert en hen sensibiliseert over de kinderrechten. De naleving van de kinderrechten in bijzondere omstandigheden, bijvoorbeeld bij uithuisplaatsing, vereist een bijzondere aandacht. Dit vergt een bijzondere aanpak en bijzondere informatie en sensibilisering. De rechten van kinderen in de jeugdhulp kregen met het decreet van 7 mei 2004 met betrekking tot de rechtspositie van de minderjarigen in de integrale hulp dan ook een juridisch fundament. Het is de bedoeling dat dit decreet uiterlijk op 1 juli 2006 in werking treedt, zodat de rechten van het kind, zoals het recht op informatie, op duidelijke communicatie, op participatie, het klachtenrecht, het recht op een vrij besteedbaar bedrag in de residentiële

zorg, enzovoort, kunnen worden geïmplementeerd en in procedures omgezet. Alle sectoren in de integrale jeugdhulp, dus ook de sector van de bijzondere jeugdbijstand, zullen zich dus moeten houden aan deze sectorale aanpassingen.

Ten slotte zijn er nog de evoluties naar een beter bestuurlijk beleid. In de toekomst zal er sprake zijn van één agentschap voor inspectie en toezicht. De uitdaging zal zijn ervoor te zorgen dat de huidige inspectiediensten van elkaar kunnen leren en tot een meer eenvormige visie komen. In bepaalde sectoren zal men veeleer het kwaliteitsbeleid stimuleren, in andere zal men vrij strikt controleren. In het nieuwe agentschap zouden de positieve elementen van die diverse inspectiemethodes van elkaar kunnen worden overgenomen. We richten dus vrij veel hoop op dat nieuwe agentschap. We hopen dat het een nieuwe visie ontwikkelt, zodat de kwaliteit op het terrein zelf kan worden gecontroleerd.

Na verloop van tijd zou zelfs sprake zijn van een soort monitoringsysteem, waarbij voorzieningen kunnen vergeleken waar ze zich met betrekking tot selectiecriteria – want men moet steeds criteria en indicatoren vooropstellen – bevinden ten opzichte van andere voorzieningen. Na verloop van tijd zou dit zo ook heel duidelijk moeten kunnen zijn voor de gebruiker. Afhankelijk van waar hij zich bevindt, moet hij kunnen zien welke elementen belangrijk of gegarandeerd zijn in een voorziening. Het feit dat inspecties al wat meer doorgedreven zijn in bepaalde sectoren moet een positieve stimulans kunnen zijn voor de andere sectoren binnen het ruimere welzijns- en gezondheidslandschap.

**De voorzitter:** Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

**Mevrouw Vera Van der Borght:** Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb er begrip voor dat er met het oog op de toekomst al heel wat is gedaan om dergelijke zaken te voorkomen. Ik aanvaard dat.

Ik ben me er eveneens van bewust dat incidenten nooit kunnen worden uitgesloten, zelfs niet met een degelijke inspectie of degelijk uitgeschreven procedures. Toch wou ik erop wijzen dat het hier gaat over een zeer zwakke groep, namelijk kinderen. Als zij dergelijke voorvallen signaleren, worden ze misschien niet ernstig genomen. Als hun verhaal wordt geplaatst tegenover dat van een verantwoordelijke

van een instelling, dan wordt het misschien vaak nogal gemakkelijk geklasseerd. Ook heb ik er vooral op willen wijzen dat het mogelijk is geweest dat een dergelijke instelling hoe dan ook nooit een negatief inspectierapport heeft gekregen. Het feit dat de instelling geen veroordeling heeft opgelopen, komt deels doordat de feiten verjaard zijn. Dat valt te betreuren. Ik hoop dat we dit in de toekomst zullen voorkomen, met de nieuwe werkwijze en het grotere inspectieaanbod.

**De voorzitter:** De heer Dehaene heeft het woord.

**De heer Tom Dehaene:** Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is duidelijk dat er al een en ander is veranderd en verbeterd. Het klopt dat de inspecties nu correcter verlopen. Alleen is het inderdaad jammer dat, hoewel is vastgesteld dat er dingen zijn misgelopen, dit nog 10 jaar heeft geduurd. Dat valt natuurlijk onder de verantwoordelijkheid van Justitie. Ik wil me niet uitspreken over de schuld-vraag, maar het is jammer dat er zo lang is gewacht met het proces, terwijl alles eigenlijk op tafel lag om een tijdige uitspraak te krijgen.

Er zijn duidelijk veel kanalen die kunnen worden gevolgd om een klacht in te dienen. Weten de jongeren dat? Zijn er folders voor hen als ze in een instelling worden opgenomen, waardoor ze weten dat ze beschikken over die kanalen?

**Minister Inge Vervotte:** Daar bestaan inderdaad onder meer folders voor. Als we het decreet inzake de rechtspositie verder implementeren, zal daar opnieuw over worden gecommuniceerd en geïnformeerd.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

---

**Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de modulering van het aanbod in de gehandicaptensector in het kader van de integrale jeugdhulpverlening**

**De voorzitter:** Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

**Mevrouw Vera Van der Borgh:** Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, bij de uitvoering van het decreet inzake de integrale jeugdhulpverlening is

één van de eerste stappen die moet worden gezet, de omzetting van de bestaande werkvormen in modules. De sector van de gehandicaptenzorg is één van de sectoren onder de integrale jeugdhulpverlening. Gelet op de omvang en de complexiteit van deze sector, met diverse werkvormen, doelgroepen en een vrij en niet-vrij toegankelijk hulpaanbod, is de omzetting van het huidige aanbod in modules geen sinecure.

Wanneer verschijnt het besluit inzake de modulering? Hoe ver staat de administratie van het Vlaams Fonds op dit moment reeds met de ontwikkeling van de typemodules? Worden er voldoende middelen ingezet om de in het ontwerpbesluit vooropgestelde timing te halen? Hoe zal de sector worden betrokken bij de beoordeling van de typemodules? Zal het voorstel van de administratie worden getoetst bij de sector, die immers zal moeten instaan voor de modulering van haar werking op basis van de opgelegde typemodules?

**De voorzitter:** Minister Vervotte heeft het woord.

**Minister Inge Vervotte:** Na een advies van de Adviesraad Integrale Jeugdhulp, de raad van bestuur van Kind en Gezin en de raad van bestuur van het Vlaams Fonds, heeft de Vlaamse Regering op 15 juli 2005 terzake haar principiële goedkeuring gegeven. Ondertussen is ook het advies terzake van de Vlaamse Onderwijsraad binnen. Momenteel ligt het besluit voor advies bij de Raad van State. De vraag wanneer we, na een definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering, hiertoe kunnen overgaan, is dus afhankelijk van de snelheid van de Raad van State. We hopen dat het dit jaar nog zal kunnen.

De administratie van het Vlaams Fonds legt momenteel de laatste hand aan haar typemodules. Die fase-ring geldt ook voor de vijf andere sectoren van de integrale jeugdhulpverlening. Belangrijk is natuurlijk dat we bij de formulering van deze typemodules telkens hebben gesteld dat dit een dynamisch proces is en er dus ook later nog kan worden bijgestuurd. Momenteel maakt een administratieve intersectorale werkgroep, zoals vooropgesteld door het principieel goedgekeurde besluit, een kwalitatieve beoordeling van de typemodules van de diverse sectoren. Die intersectorale werkgroep bekijkt vooral of de formuleringen van de typemodules in alle sectoren op dezelfde wijze gebeuren. Dat is immers een kritische succesfactor.

Het Vlaams Fonds was natuurlijk de sector bij uitstek om meteen betrokken partij te zijn bij de tot-

standkoming van die typemodules. De administratie heeft een werkgroep ingesteld waarin mensen uit het werkveld, ondersteund door de administratie van het Vlaams Fonds, zelf de typemodules hebben geformuleerd. Deze modules worden, na een kwalitatieve toetsing door de administratie, op 25 oktober voorgelegd aan de raad van bestuur van het Vlaams Fonds, wat opnieuw de betrokkenheid van de sector garandeert. In de voorbereiding van de goedkeuring van de typemodules door het managementcomité is in een advies van de Adviesraad Integrale Jeugdhulp voorzien. In deze adviesraad hebben alle vertegenwoordigers van alle betrokken sectoren zitting, tot de ouders en de minderjarigen toe.

Het Vlaams Fonds heeft op 14 oktober laatstleden een hoorzitting gehouden voor al zijn voorzieningen die minderjarigen opvangen. Daarin zijn zowel het proces van de typemodulering in het algemeen als de typemodules van het Vlaams Fonds toegelicht. De sector gaf aan zich te kunnen vinden in de typemodules, in de wetenschap dat die tweemaal per jaar kunnen worden bijgesteld. Bij het opmaken van de typemodules voor het Vlaams Fonds zorg ik nu reeds dat er een maximale afstemming is met de ontwikkeling van de zorgprogramma's, waarmee we zijn begonnen in het kader van de zorggradatie.

De sector is hierbij dus nauw betrokken, zowel via de adviesraden als via de raden van bestuur en degenen die hebben meegewerkt aan het opstellen van de typemodules. Aangezien de principiële goedkeuring er is en alle adviezen binnen zijn, hoop ik dat we snel een antwoord kunnen krijgen van de Raad van State, zodat we snel dit proces zullen kunnen voortzetten.

**De voorzitter:** Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

**Mevrouw Vera Van der Borgh:** Is het mogelijk te kunnen beschikken over de samenstelling van die intersectorale werkgroep?

**Minister Inge Vervotte:** Ja.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

---





